

Stortrålernes lønnsomhet 1958

Ved førstesekretær A. Holm.

I «Fiskets Gang» nr. 48, 1959, ble det gitt en melding om stortrålernes *fiske* i 1958. I denne melding skal en behandle stortrålernes *lønnsomhet* i samme år. Det statistiske grunnlaget for undersøkelsen er de årsregnskaper som rederne sender inn til Fiskeridirektoratet.

Total fangstmengde og fangstverdi 1949—1958.

I løpet av årrekken 1949—1956 ble den totale fangstmengden til stortrålerne nesten tredoblet, — fra 12.400 tonn til 34.800 tonn regnet i ferskvekt. Verdien gikk i samme periode opp fra 6,1 mill. kr. til 24,1 mill. kr., altså nesten til det firedoble. Imens økte tallet på stortrålere fra 12 til 23 (se tab. 1).

I 1957 økte tallet på trålere til 26, men en fikk likevel en nedgang i fangstmengden på godt og vel 20 prosent, og en nedgang i verdien på noe under 20 prosent i forhold til året før.

I 1958 ble fangstresultatene for stortrålerne ytterligere forverret. Mens tallet på trålere da var kommet opp i 27, var den totale fangstmengde gått ned til 25.700 tonn, og verdien til 18,6 mill. kr. I forhold til toppåret 1956 var dette en reduksjon på om lag 26 prosent i mengde, og om lag 23 prosent i verdi.

Betrakter en sammensetningen av fangstmengden, ser en at saltfiskkvantumet hadde en jamn, men relativt svak øking fra 1949 fram til 1956. Både i 1957 og i 1958 gikk saltfiskkvantumet sterkt tilbake, slik at det i siste året ikke var stort større enn i 1949 (se fig. 1).

Ferskfiskkvantumet hadde en meget sterk stigning fra 1949 til 1956, ble noe redusert i 1957, men kom i 1958 nesten opp på 1956-nivået igjen. Det var altså først og fremst saltfisktrålingen som sviktet i 1958. Av de 26 trålerne som var i drift i 1957, gikk 16 på salteturer, 6 på ferskfiskturer og 4 på kombinert saltfisk- og ferskfiskturer. Tilsvarende tall for 1958 var henholdsvis 8, 7 og 12. Som en ser, gikk tallet på trålere med saltfisktilvirkning sterkt ned fra 1957 til 1958.

Av de uttalelser som ble innhentet i samband med regnskapsoppgavene, gikk det fram at fangstforholdene generelt sett var dårlige i 1958. Forholdene var noe bedre i første halvår enn i annet halvår, og fisket på kysten var noe bedre enn i fjerne farvann.

Det kan i denne forbindelse nevnes at fangstmengden for Bjørnøyas vedkommende ble redusert med om lag 50 prosent fra 1956 til 1957, og med om lag 40 prosent fra 1957 til 1958. Fiske på Finnmarkskysten ga derimot om lag dobbelt så stort kvantum i 1958 som året før.

Avsetningsforholdene var gunstige i 1958. Saltfiskens hadde rett nok noe tregere avsetning utover sommeren, — et forhold som for øvrig også gjorde seg gjeldende året før.

Det ble oppnådd gjennomgående noe lavere pris for saltfiskens og biproduktene, og noe høyere pris på ferskfisken i 1958 enn året før. Dette ga en samlet gjennomsnittspris på 72 øre pr. kg (omregnet fersk, inklusiv biprodukter), d. v. s. en nedgang på 3 øre pr. kg fra året før.

Tab. 1. Fangstmengde og -verdi 1949—58. Alle stortrålere.

År	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
Antall farkoster	12	11	14	12	15	16	17	23	26 ²	27 ²
Fangstmengde, fersk 1000 tonn	2.3	1.8	2.2	1.3	4.0	9.0	11.6	14.2	9.3	13.7
Fangstmengde, salt 1000 tonn	5.3	6.0	6.4	7.8	7.8	8.6	8.3	10.4	9.0	5.9
Fangstmengde, omregnet ¹ . 1000 tonn	12.4	13.5	16.0	18.6	21.3	27.3	28.7	34.8	27.0	25.7
Fangstverdi, ekskl. biprod. mill. kr. . . .	5.3	6.5	8.9	12.2	11.2	16.1	19.2	22.7	19.0	17.5
Fangstverdi, inkl. biprod. mill. kr. . . .	6.1	7.5	10.4	12.9	12.3	17.2	20.4	24.1	20.1	18.6

¹ Omregnet til ferskfiskvekt, — saltfiskvekt økt med 94 prosent for fangst fra Vest-Grønland, og med 72 prosent for de øvrige felter. Tallene omfatter biprodukter.

² Hertil kommer en tråler som utelukkende ble nyttet til fiske etter sild og tobis. I alt hadde 30 farkoster på over 300 br. tonn tillatelse til å drive trålfiske i 1957 og 32 farkoster i 1958.

Gjennomsnittsfangstene i 1949–1958.

Figur 2 gir en grafisk framstilling av de gjennomsnittlige fangstmengder pr. tråler i perioden 1949–1958. Gjennomsnittstallene er regnet ut ved at den ilandbrakte fangstmengde, omregnet i ferskvekt, er dividert med det antall trålere som har vært i drift i hvert av årene. Disse gjennomsnittsfangster vil være påvirket bl. a. av i hvilken grad trålerne har hatt full virksomhet i året. Dessuten kan en vel regne med at de helt nye farkostene i mange tilfeller ikke vil oppnå toppresultater det første året, men at det vil ta noen tid å innvinne nødvendig erfaring og dyktighet.

Likevel vil figur 2 i store trekk gi et bilde av virkningene av hovedfaktorene i fisket: naturgrunnlaget – i første rekke fiskeforekomster og værforhold – trålerflåten fangsteffektivitet, samt priser og avsetningsforhold for fisken.

Hovedinntrykket av figur 2 er stigende gjennomsnittsfangster pr. tråler inntil årene 1954/55. Deretter følger en betydelig nedgang i fangsttallene både for 1956, 1957 og 1958. I siste året var gjennomsnittsfangsten kommet ned på et nivå som lå lavere enn i begynnelsen av perioden 1949–1958.

Bevegelsen i tallene er, som en ser, stort sett den samme både for gjennomsnittet for *samtlig*e trålere (hele streker) og for gjennomsnittet for de *helårsdrevne* trålerne (brutte streker). Av dette kan en slutte at nedgangen i gjennomsnittsfangstene til

Tab. 2. Fangstmengde i gjennomsnitt pr. farkost 1955–58. Helårsdrevne trålere.

	Farkoster i størrelsen			Alle
	300/399 br.tonn	400/499 br.tonn	500/699 br.tonn	
Fangstmengde tonn				
1955	1.582	1.565	1.706	1.620
1956	1.479	1.435	1.889	1.538
1957	1.319	1 124	1.078	1.187
1958	1.226	1.058	1.130	1.146

samtlig e stortrålere ikke kan skyldes mindre intensiv drift, d. v. s. at det er blitt relativt flere trålere som har vært i drift bare en del av året.

Av tabell 2 går det fram at de største, helårsdrevne trålerne både i 1955 og 1956 hadde større fangstmengde enn de minste og mellomstore. Men i 1957 og 1958 var forholdet det motsatte. Da var det de minste trålerne som hadde de største fangstmengdene.

Dessuten viser tabell 2 klart at fangstmengden har vært fallende i perioden 1955–1958 for alle tre farkostgruppers vedkommende. Sterkest var nedgangen for de største trålerne, minst var nedgangen for de minste trålerne.

Når en i tillegg til det som er pekt på ovenfor tar med i betraktningen at avsetningsforholdene har vært gode i de senere årene, må hovedårsaken til den betydelige nedgangen i gjennomsnittsfang-

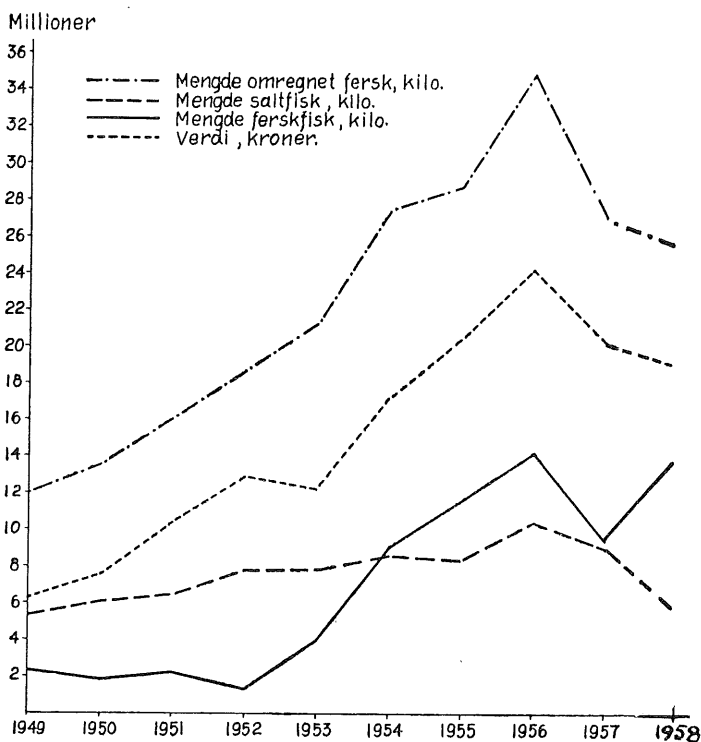

Fig.1. Alle stortrålere. Fangstmengde og -verdi.

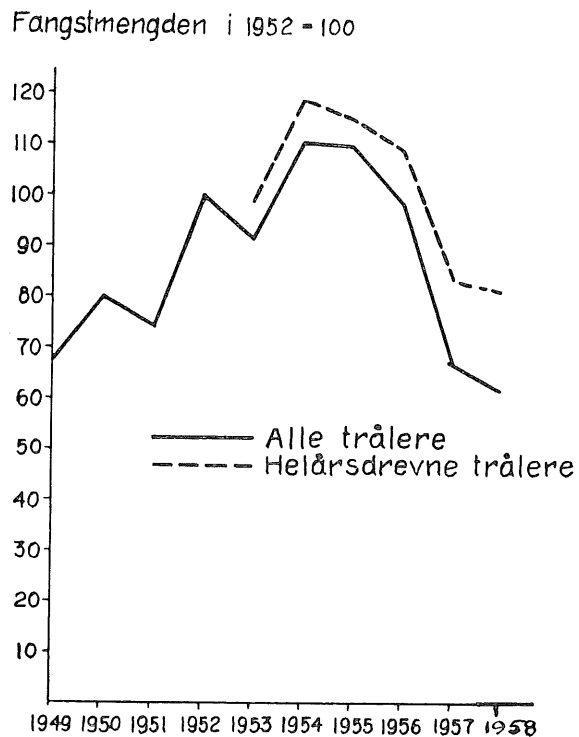

Fig.2. Gjennomsnittlig fangstmengde pr. tråler.

sten til stortrålernes søkes i sviakt i selve naturgrunnlaget. Med dette menes at små fiskeforekomster og dårlige værforhold må ha vært hovedårsaken til de dårlige fangstresultater i de senere år.

Driftsresultatene i 1958.

I det etterfølgende skal en se nærmere på hvorledes driftsresultatene ble for trålerne under de fangst-avsetnings- og kostnadsforhold som rådet i 1958.

En viser til tabell 3, der en for sammenlikningens skyld har tatt med regnskapstall for hvert av årene fra og med 1953. Beløpene i tabellen er avrundet til nærmeste hundre kroner.

Regnskapstallene for 1958 bygger på oppgaver fra 15 farkoster som må sies å ha hatt full virksomhet i året.

Driftsinntekter.

Mens gjennomsnittsfangsten for de helårsdrevne trålerne gikk ned fra 1.187 tonn i 1957 til 1.146 tonn i 1958, d. v. s. med 3,5 prosent, gikk de gjennomsnittlige driftsinntekter ned fra kr. 965.000 til kr. 896.800, d. v. s. med 7 prosent. Som nevnt foran falt gjennomsnittsprisen pr. kg råfisk fra 75 øre til 72 øre fra 1957 til 1958, og dette forklarer at en fikk en relativt større nedgang i fangstverdien enn i fangstmengden.

Driftsinntektene omfatter verdien av saltfisk, ferskfisk og biprodukter. Avgift til omsetningslag er trukket fra. Spredningen omkring den gjennomsnittlige driftsinntekt på kr. 896.800 så slik ut: 3 farkoster hadde kr. 600.000—799.000, 8 farkoster hadde kr. 800.000—999.000 og 4 farkoster hadde kr. 1.000.000—1.199.000 i driftsinntekt. Det var med andre ord ikke én av de helårsdrevne trålerne som hadde over 1,2 mill. kroner i driftsinntekt i 1958, mens dette var tilfelle med 18 prosent av dem i 1957, og 53 prosent i 1956.

Det ble pekt på ovenfor at skilnaden mellom den gjennomsnittlige driftsinntekten til de 17 helårsdrevne trålerne i 1957 og de 15 helårsdrevne trålerne i 1958 utgjorde 7 prosent. Betrakter en de 14 helårsdrevne trålerne som var med i *begge år* finner en omtrent samme prosentnedgang.

Det kan i denne sammenheng nevnes at av de ovennevnte 14 trålere var det 4 som utelukkende leverte fisken fersk i begge år. Disse 4 trålere hadde om lag 7 prosent lavere kvantum i 1958 enn året før, men om lag 4 prosent høyere verdi. De øvrige 10 trålere hadde om lag samme kvantum som i 1957, men nesten 12 prosent lavere verdi.

Mannskapets inntekter.

Av driftsinntektene tilfalt det mannskapet i alt kr. 400.100 pr. farkost i 1958. Dette beløp omfatter alt vederlag til arbeidet i form av lott-inntekter, faste hyrer, ekstralotter og proviant til den delen av mannskapet som hadde fri kost.

Mannskapsstyrken varierte fra 22 til 30 mann på de ulike farkoster og virksomheter, gjennomsnittlig bemanning var 26 mann. Ferskfisktrålerne hadde gjennomgående lavere bemanning enn de øvrige, nemlig 22—24 mann pr. farkost.

Fiskerlotten, d. v. s. den lott som ble utbetalt til den vanlige fisker for samtlige turer i løpet av året, var i 1958 kr. 12.900 i gjennomsnitt pr. farkost. Året før lå fiskerlotten på kr. 13.200, og i 1955 — som var toppåret — beløp den seg til kr. 18.400.

Spredningen omkring den gjennomsnittlige fiskerlotten i 1958, kr. 12.900, så slik ut:

1 farkost ga lott på kr.	8.000—	9.999
5 » » » » »	10.000—	11.999
4 » » » » »	12.000—	13.999
4 » » » » »	14.000—	15.999
1 » » » » »	16.000—	17.999

Til sammenlikning kan det nevnes at i 1956, som for mannskapet måtte betraktes som et middels år, ga hele 47 prosent av trålerne lotter på mer enn kr. 16.000. Tilsvarende tall for 1958 var 7 prosent.

I tabell 3 er i tillegg i fiskerlotten gitt opp et annet inntektsgrep, nemlig *årlig inntekt pr. mann* (punkt 8). Dette svarer til de totale mannskapsinntekter (punkt 2) dividert med antall mann i alt (punkt 10). Denne størrelsen inkluderer således de faste hyrer og ekstralottene.

Mannskapets inntekter utregnet pr. ukeverk ble i 1958 kr. 360 i gjennomsnitt. Mannskapets totale antall ukeverk er da regnet slik: For de faste mannskaper er regnet med full sysselsetting på farkostene hele året. For de øvrige av mannskapet har en regnet med den tid disse ikke har kunnet ta annet lønnet arbeid, d. v. s. den tid farkosten har vært i sjøen pluss kortere opphold ved land og lossing og utrustning til ny tur.

Proviantutgiftene kan anslås til om lag 8 kroner pr. mann pr. dag. Disse utgifter kommer til fradrag i fiskernes lott. De øvrige av mannskapet har fri proviant.

Rederiets inntekter og kostnader.

Rederiets andel av driftsinntektene utgjorde i 1958 kr. 496.700 i gjennomsnitt pr. farkost.

Rederiets driftskostnader beløp seg til kr. 531.100 pr. farkost når en ikke tar med avskrivning på far-

Tab. 3. Driftsresultater for helårsdrevne stortrålere 1953–1958. Gjennomsnitt pr. farkost.

	1953	1954	1955	1956	1957	1958
1. Driftsinntekter i alt kr.	1.047.800	1.209.500	1.325.000	1.150.300	965.000	896.800
Herav til:						
2. Mannskapet -	471.900	524.900	548.800	477.100	432.500	400.100
3. Rederiet -	575.900	684.600	776.200	673.200	532.500	496.700
4. Rederiets kostnader -	562.400	584.400	562.400	607.200	616.400	531.100
Herav utgjorde:						
a. Drivstoff og maskinrekvisita -	234.400	250.900	251.600	267.800	300.200	236.500
b. Is, salt og emballasje -	45.800	38.200	38.300	45.700	37.900	20.800
c. Leid arbeidshjelp -	12.800	16.200	16.200	24.100	14.700	13.600
d. Assurans av farkosten -	45.900	49.200	41.100	39.200	36.900	38.000
e. Vedlikehold og avskrivning på trålutstyret -	86.500	95.000	91.000	85.600	84.500	95.100
f. Vedlikehold av farkosten -	86.000	77.500	74.300	95.300	89.300	77.200
g. Administrasjon -	18.700	18.300	26.200	25.600	26.700	22.900
h. Sosiale utgifter -	7.300	7.900	7.100	5.300	8.600	12.400
i. Diverse uspesifisert -	25.000	31.200	16.600	18.600	17.600	14.600
5. Renteutgifter -	35.400	38.300	22.300	22.200	28.000	34.900
6. Punkt 3 ÷ punkt 4 -	13.500	100.200	213.800	66.000	÷83.900	÷34.400
7. Mannskapets inntekter pr. ukeverk -	370	390	430	400	380	360
8. Dette gir en årlig inntekt pr. mann på -	16.200	18 000	19 300	17 400	15 900	15 500
9. Til dette svarer en full årslott for en fisker -	13.700	16.600	18.400	16.100	13.200	12.900
10. Antall mann pr. farkost	29,2	29,2	29,4	27,4	27,2	25,8
11. Antall døgn i sjøen	286	274	252	243	230	247
12. Antall døgn under fiske	228	231	208	203	194	218
13. Fangstmengde saltfisk, tonn	639	527	524	478	398	215
14. Fangstmengde ferskfisk, tonn	255	706	701	716	502	770
15. Fangstmengde i alt, omregnet til ferskfiskvekt, tonn ¹	1.384	1.668	1.620	1.538 ¹	1.187	1.146
16. Farkoststørrelse, br.-tonn	496	500	464	427	433	425
Motor, HK	840	870	796	733	760	737
Antall farkoster med i undersøkelsen	12	12	14	19	17	15

¹ Eksklusiv biprodukter.

kosten. I forhold til 1957 var dette en reduksjon på 14 prosent. Nå var imidlertid sammensetningen av farkostutvalgene noe forskjellig i de to årene. Men dette spilte likevel liten rolle. For de 14 trålerne som var med i begge årene, var således de gjennomsnittlige driftskostnadene kr. 540.600 i 1958, mot kr. 618.100 i 1957, kostnadsreduksjonen var m. a. o. 13 prosent.

Av tabell 3 går det fram at det var på kostnads-posten 4 a, drivstoff og maskinrekvisita, en fikk den alt overveiende delen av reduksjonen fra 1957 til 1958. Dette henger sammen med prisbevegelsen på drivstoffer. Som følge av Suez-krise steg prisene på drivstoffer kraftig både i 1956 og 1957, men falt senere igjen slik at en i løpet av 1958 nesten kom ned på det nivå som gjaldt før den sterke prisstigningen satte inn.

Det kan nevnes at de 14 trålerne som var med i undersøkelsen i begge år hadde gjennomsnittlige

drivstoffkostnader på kr. 290 900 i 1957 og kr. 241.900 i 1958, d. v. s. om lag 17 prosent lavere drivstoffkostnader i siste året.

Av øvrige driftskostnader som lå lavere i 1958 enn året før, kan nevnes posten «Is, salt og emballasje», og vedlikehold av farkosten. På den annen side lå redskapskostnadene høyere i 1958 enn året før.

For igjen å betrakte de 14 trålerne som var med i begge år, — finner en at samlet gikk de andre kostnadene enn drivstoffene ned med om lag kr. 30.000 fra 1957 til 1958.

Den størrelsen som er gjengitt i punkt 6 i tabell 3 viser det beløp som ble igjen til avskrivning på farkosten samt forrentning av den investerte kapital i farkost og redskaper. I årene 1953–1956 varerte denne størrelse mellom kr. 13.500 og kr. 213.800. For de 17 helårsdrevne trålerne som var med i 1957-undersøkelsen var tallet negativt, ÷ kr.

83.000. I 1958 var «underskottet» ikke fullt så stort, nemlig gjennomsnittlig kr. 34.400 for de 15 helårsdrevne farkostene som var med dette året. Dette til tross for at inntektene var lavere i 1958. Imidlertid var, som før nevnt, også driftskostnadene betydelig lavere i 1958 enn året før.

Spredningen omkring denne nettostørrelse på ÷ kr. 34.400 så slik ut: 3 trålere hadde kr. 0—49.999, og 4 trålere hadde kr. 50.000—99.999. (Av disse 7 trålere drev 2 saltfisktilvirking, 2 ferskfisktilvirking og 3 kombinert salt- og ferskfisktilvirking). De øvrige 8 trålere hadde mindre enn 0 til avskrivning og forrentning. (4 ferskfisktrålere, 1 saltfisktråler og 3 kombinerte). Til sammenlikning kan nevnes at i 1956 var det bare 3 av 19 trålere som hadde mindre enn 0, mens hele 11 hadde over kr. 100.000 til avskrivning og forrentning. I 1955 var det ingen av 14 trålere som hadde mindre enn 0, mens 12 hadde over kr. 100.000, og av disse igjen hadde 3 mer enn kr. 300.000.

Skal en komme fram til en riktig, tallmessig uttrykk for driftsunderskottet i 1958, må en beregne avskrivninger på farkostene. Dette byr på atskillige vansker, — særlig er det vanskelig å få et brukbart uttrykk for hva flåten ville kostet ny i dag. Det er dette verdigrunnlag som nyttes ved avskrivningsberegningene i undersøkelsen. Men også flåtens økonomiske levetid er vanskelig å fastslå.

På oppgaveskjemaene ble det stilt spørsmål om farkostens bokførte verdi, om antatt gjenanskaffingsverdi i dag, og om avskrivningene. Ikke alle svarte på disse spørsmål.

Den bokførte verdi av 13 av de 15 trålerne beløp seg til gjennomsnittlig kr. 947.000 pr. farkost. Gjenanskaffingsverdien for disse 13 trålerne ble anslått til om lag kr. 2.400.000 pr. farkost, — altså til over det doble av den bokførte verdi. Gjennomsnittsalderen var 15,3 år fra opprinnelig byggeår. 7 av trålerne har imidlertid vært ombygd i de senere år.

Regner en med at trålerne har en økonomisk levetid som svarer til en avskrivningsats på 4—5 prosent pr. år, vil en få et avskrivningsbeløp på kr. 95.000—120.000. En nytter da det foran nevnte verdigrunnlag på 2,4 mill. kroner pr. farkost. Det er mulig at verdigrunnlaget i denne relasjon er noe overvurdert. Når en antyder en gjenanskaffingspris på en tråler, blir det vel neppe nå-prisen på en farkost av nøyaktig samme slaget som den farkosten en har, men heller på en forbedret type av høyere standard og sannsynligvis også av høyere verdi. På den annen side kan det være et spørsmål om ikke en levetid på 20—25 år (avskrivningsprosent på 4—5 pst. pr. år) er i høyeste laget. Imidlertid skulle det

før nevnte avskrivningsbeløp på kr. 95.000—120.000 pr. farkost kunne nyttes som en brukbar tilnærming.

Driftsunderskottet kommer dermed opp i om lag kr. 130.000—155.000 pr. tråler i 1958. Faktisk ga ingen av de 15 stortrålerne i 1958 driftsoverskott til rederiet dersom en regner med slike avskrivninger som er nevnt ovenfor. Til sammenlikning kan nevnes at i 1956 hadde om lag halvparten av de helårsdrevne stortrålerne større eller mindre driftsunderskott, en fjerdepart hadde driftsoverskott på under kr. 50.000, mens om lag en fjerdepart hadde driftsoverskott på kr. 50.000—150.000.

Driftsresultater for ulike størrelsesgrupper.

I tabell 4 er materialet for de 15 helårsdrevne stortrålerne bearbejdet i tre grupper: trålere i størrelsen 300—399 br.tonn, 400—499 br. tonn og 500—599 br.tonn. Dessuten er det tatt med i samme tabell regnskapstall for ytterligere 5 stortrålere som i tillegg til trålfiske drev vintersildfiske i 1958.

Bedømt etter fangstmengden (omregnet i fersk vekt) lå de minste trålerene gunstigst an i 1958, — et forhold som for øvrig også gjorde seg gjeldende året før. Imidlertid lå driftsinntektene — på grunn av relativt stor andel ferskfisk — om lag kr. 100.000 lavere enn på de største trålerne. Trålerne i mellomgruppen hadde både lavest fangstmengde og fangstverdi. Til gjengjeld lå også driftskostnadene noe lavere for den sistnevnte gruppes vedkommende.

Det var ikke særlig stor skilnad i driftskostnadene (eksklusiv avskrivning på farkosten) fra de minste til de største trålerne, — i alt bare om lag kr. 40.000 i gjennomsnitt pr. farkost. Drivstoffkostnadene på de mellomstore og største farkostene lå f. eks. bare om lag 5 prosent høyere enn på de minste farkostene. Dette kommer delvis av ulike sammensetning av dampfarkoster og motorfarkoster i de tre gruppene. Det kan nevnes at 4 dampfarkoster i gruppen 400—499 br.tonn hadde gjennomsnittlig om lag kr. 35.000 mer i drivstoffkostnader enn 6 dampfarkoster i gruppen 300—399 br.tonn. De to motortrålerne i gruppen 500—599 br.tonn hadde gjennomsnittlig om lag kr. 40.000 høyere drivstoffkostnader enn de to motortrålerne i gruppen 400—499 br.tonn.

En annen grunn til at de totale driftskostnader lå relativt høyt på de minste trålerne, var de store vedlikeholds- og redskapskostnadene som disse farkoster hadde.

Det går fram av tabellen at de største trålerne så vidt greide å dekke driftskostnadene (herunder ikke medregnet avskrivning på farkosten), mens de mel-

Tab. 4. Driftsresultater for trålere i ulike grupper 1958. Gjennomsnitt pr. farkost.

	Trålfiske med helårsdrevne trålere i størrelsen			Trålfiske og vintersild- fiske med farkoster i størrelsen 300—499
	300—399 brutto tonn	400—499 brutto tonn	500—699 brutto tonn	brutto tonn
1. Driftsinntekter i alt kr.	893.700	868.200	994.000	591.500 ²
Herav til:				
2. Mannskapet	413.000	379.000	418.600	284.100
3. Rederiet.....				
	480.700	489.200	575.400	307.400
4. Rederiets kostnader	532.500	514.700	575,100	422.000
Herav utgjorde:				
a. Drivstoff og maskinrekvisita	230.400	241.900	241.900	165.500
b. Is, salt og emballasje	14.000	27.800	23.200	18.600
c. Leid arbeidshjelp	15.100	12.600	11.500	6.100
d. Assuranse av farkosten	32.800	33.500	69.900	48.700
e. Vedlikehold og avskrivning på trålutstyret	99.600	90.000	94.600	76.000
f. Vedlikehold av farkosten	96.800	57.400	68.200	59.800
g. Administrasjon	21.700	20.600	33.600	19.700
h. Sosiale utgifter	13.600	10.600	13.700	7.700
i. Diverse uspesifisert	8.500	20.300	18.500	19.900
5. Renteutgifter	37.900	22.000	62.700	30.700
6. Punkt 3 ÷ punkt 4	÷51.800	÷25.200	300	÷114.600
7. Mannskapets inntekter pr. ukeverk	390	340	330	250
8. Dette gir en årlig inntekt pr. mann på	17.100	14.300	14.300	11.400
9. Til dette svarer en full årslott for en fisker	14.000	12.000	12.000	8.300
10. Antall mann pr. farkost	24,2	26,5	29,3	24,9
11. Antall døgn i sjøen	247	247	248	268
12. Antall døgn under fiske	218	220	207	221
13. Fangstmengde saltfisk, tonn	112	301	323	258
14. Fangstmengde ferskfisk, tonn	1 034	541	535	197
15. Fangstmengde i alt, omregnet til ferskfiskvekt, tonn ¹	1 226	1 058	1 130	627 ³
16. Farkoststørrelse, br.-tonn	329	469	630	386
Motor, HK	615	792	1 000	690
Antall farkoster med i undersøkelsen	7	6	2 ⁴	5

¹ Eksklusiv biprodukter. ² Herav kr. 45.800 fra vintersildfisket. ³ Hertil kommer 195 tonn sild. ⁴ En av trålerne var ute av drift et par måneder i slutten av året p.g.a. verkstedsopphold.

lom-store og minste trålerne manglet henholdsvis om lag kr. 25.000 og kr. 50.000 for å dekke disse kostnader.

Ovenfor ble avskrivningene for alle 15 trålerne anslått til kr. 95.000—120.000 pr. farkost, d. v. s. kr. 226—282 pr. br.tonn. Dersom en forutsetter like stor avskrivning pr. br.tonn i de ulike farkostgrupper i tabell 4, får en følgende gjennomsnittlige avskrivninger pr. farkost: kr. 75.000—95.000 i gruppen 300—399 br.tonn, kr. 105.000—130.000 i gruppen 400—499 br.tonn og kr. 140.000—180.000 i gruppen 500—699 br.tonn.

Etter slike avskrivninger på farkosten, skulle driftsunderskottet bli om lag kr. 125.000—145.000 på de minste trålerne, om lag kr. 130.000—155.000

på de mellomstore og kr. 140.000—180.000 på de største trålerne.

Ser en på avlønningen til mannskapet (punkt 7, 8 og 9 i tabell 4, finner en at det var de minste trålerne som lå best an. Fiskerlotten lå f. eks. et par tusen kroner høyere på de minste trålerne enn på de største, til tross for at fangstinntekten var om lag kr. 100.000 høyere på de sistnevnte. Men her kommer bemanningen inn i bildet. Det var gjennomgående 5 mann mer på de største trålerne enn på de minste.

Til slutt skal en peke på at de 5 trålerne som drev kombinert virksomhet — vintersildfiske og tråling — hadde vesentlig lavere fangstinntekter enn like store farkoster som drev bare tråling. Av de

gjennomsnittlige fangstinntekter på kr. 591.500 pr. farkost var det bare om lag kr. 46.000 som skrev seg fra vintersildfisket. Til sammenlikning kan nevnes at 3 trålere som drev kombinert virksomhet i 1957, hadde fangstinntekter på kr. 998.200 pr. farkost det året, hvorav hele kr. 308.600 skrev seg fra vintersildfisket. Både på trålfiske og vintersildfisket lå med andre ord inntektene betydelig lavere i 1958.

Til tross for at de 5 trålerne som drev kombinert vintersildfiske og tråling hadde relativt lavere driftskostnader, fikk de et betydelig driftsunderskott i 1958. Beregner en avskrivninger på samme måte som for de øvrige trålerne, framkommer et driftsunderskott på et par hundre tusen i gjennomsnitt for de kombinerte trålerne. En ser også at fiskerlotten lå atskillig lavere på de kombinerte trålerne enn på de øvrige.

Konklusjon.

Driftsåret 1958 var som følge av svikt i naturgrunnlaget fangstmessig sett et dårlig år for stortrålerne. Både det totale fangstkvantum for alle trålere og gjennomsnittsfangstene pr. tråler lå betydelig lavere enn i de fire foregående år.

Avsetningsforholdene var stort sett gode i 1958, men i gjennomsnitt for både ferskfisk og saltfisk lå prisene litt lavere enn året før.

De helårsdrevne stortrålerne hadde noe lavere gjennomsnittsinntekt i 1958 enn i året før. Imidlertid hadde de også lavere driftskostnader, slik at driftsunderskottet ikke ble fullt så stort som i 1957, det året som ga det dårligste driftsresultatet i årrekken 1952—1958.

Mannskapetets inntekter lå noe lavere i 1958 enn i 1957, og vesentlig lavere enn i årrekken 1952—1956.

Utlandet forts. fra side 23.

Strammere priser på California-sardiner.

I desemberutgaven av «Pacific Fisherman» opplyses det at markedet for California-sardiner var stigende i november. Det sto nemlig klart, at pakningskvantumet ikke ville bli stort. Denne høyere pris utelukket mulighetene for salg av nevneverdige mengder California-sardiner til det britiske marked — prisen er ikke på linje konkurransemessig.

Det ble rapportert at Fillipinene tok et begrenset kvantum. Innenlandsmarkedet ble meldt å være «only fair».

Ovale i tomatsaus ble solgt fra \$ 7,25—\$ 7,50, høye \$ 4,75—\$ 5,25 og 5-unser \$ 6—\$ 6,25.

Toll-lettelse for frossen laks i United Kingdom betyr meget for British Columbia.

I desemberutgaven av «Pacific Fisherman» opplyses det at ytterligere lettelse i restriksjonene i UK, som ble bekjentgjort i begynnelsen av november, vil ha en potensiell verdi for British Columbia på 1 mill. dollars i form av økt salg av fersk og frossen laks.

Gradvis bedring av Storbritannias finansielle stilling har åpnet adgang for import av en rekke produkter, som har stått på restriksjonslisten siden siste krig, og et av dem er frossen laks. Storbritannia har vært omhyggelig med kun å lempe på restriksjoner for varer som ikke står i konkurranseforhold til landets egne næringer. Kveite for eks. er ikke inkludert blant annet fordi import av sådan vil bety konkurranse med lysing, hvorav meget produseres av de statsstøttede britiske fiskere.

Tysk stortråler drev vellykket forsøksfiske med pelagisk trål.

«Dansk Fiskeritidende» (1. jan. 1960) opplyser at den vesttyske motortråler «Rendsburg» på en forsøksstur har gjennomprøvet en pelagisk trål. Resultatet ble en suksess. Mens andre trålere i samme område bare fikk beskjedne fangster, dro man fra «Rendsburg» bare fulle sekker ombord i de tolv dagene for-

søket varte. «Rendsburg» prøvde forskjellige nye pelagiske trålnøter forarbeidet av kunststoffer som var konstruerte i samarbeid med Forskningsanstalten for Fiskeri, Hamburg. Hver trål styres med en såkalt nett-sonde, som består av en ekkograf anbragt på trålens overkant. Den gir skipperen mulighet til å kontrollere trålens dybde, dens åpningshøyde og til og med de fisk som passerer trållåpningen. Det lyktes skipperen gjennom farts- og lineforandringer også å fange sildestimer som sto høyt i havet. Enn videre ble det fanget sei, makrell, kollmule, brisling og til og med håbrann.

Det hollandske sildefiske.

I uken som endte 2. januar 1960 ble det i hollandske havner innbrakt 18 038 tnr. saltsild mot 22 373 tnr. samme uke forrige år. Totalfangsten for sesongen 1959 blir dermed 249 612 tnr. matjessild, 153 590 tnr. fullsild, 243 579 tnr. rundsaltet og 26 189 tnr. tomsild — i alt 672 970 tnr. mot 661 491 tnr. i 1958.

Polsk størjeekspedisjon i afrikansk farvann.

I januarutgaven av «World Fishing» opplyses det, at den første størjefiskeekspedisjon som overhode er sendt ut fra Polen nå arbeider i afrikanske farvann. Ekspedisjonen er kommet i stand etter undersøkelsesarbeider som er utført i disse farvann av Det polske Havfiskeinstituts fartøy «Birkut» og Den polske Havfiskeskoles fartøy «Turlejski».

Ekspedisjonen som er utrustet av den polske stats fiskeriforetakende ARKA, har kaptein M. Marcinowski som leder ombord i superkutteren GDY — 210, som er spesialkonstruert for tunafiske. Etter innledende fire måneders operasjoner i Biskaya-bukten vil den fortsette til farvann utfor Senegal, hvor den vil nyte godt av samarbeid med de franske kooperative selskap Isosakoa, Saint Jean de Luz.

N. ANTHONISEN & CO.	
ETABL. 1868	Kjøper av tørrfisk, saltfisk, saltrogn.
BERGEN	Bortleier kjølelager for lettsaltet sild.
TLF. 13 307	Store fryserom. Dypfrysing.